

~~11-58.~~

EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

VITEBERG.

11-58.

SIGNAT. MDLCCCLXIII.

Q. D. B. V.

Annuam memoriam

DN. MELCHIORIS CAS-
PARI WINCKLERI,

Haereditarii quondam in Ober-Allersdorff & Sommerau
recolendam

ORATIONE

de

CRITICÆ SACRÆ

USU ET ABUSU,

in primò

GYMNASII

Auditorio,

d. 2. Junii A. O. R. MDCCXII.

quae habebitur,

commendat

DNN. PATRONIS FAUTORI-
BUS ET AMICIS

M. Adam Erdmann MIRUS,
Gymn. ConR.

ZITTA VIAE, Litteris Hartmannianis.

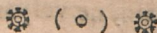
Riticam Sacram dispesci in Iudicium & E-
mendationem, decantatissima vox erudito-
rum est. Utraq; pars insignem habet usum,
perversum abusum. Iudicii accuratioris ra-
tio eo magis habenda in dijudicando textu
originali; quo magis crebra lectionum va-
rietas animum saepe dubium & suspensum
reddit. Magnam illarum copiam observare licet in antiquo Foe-
dere; maximam in Novo. Illae introductae sunt interdum pe-
culiari hominum studio, interdum scribarum negligentiae debent
originem, interdum solo casu additae. Quae industria
& religione piorum hominum introductae sunt lectiones varian-
tes, dici solent criticae, symbolicae ac mysticae, quoniam animos
hominum & ad diligentiore attentionem, & ad rerum propo-
situm considerationem penitiorum, & ad admirationem majo-
rum divinarum mysteriorum debent adducere. Incuriae & ne-
gligentiae librariorum debent originem lectiones variantes, quae
irregulari scribendi modum habent, & vel in vocalibus quid
permutantem, vel in consonantibus redundantiam, defectum,
permutationem, transpositionem, ductumq; singularem & a com-
muni consuetudine recedentem ostendunt. Casu additae sunt,
si literae nonnullae sive tinearum injuria rosae, sive multo codi-
cum usu mutilatae sunt. In novi Foederis codicibus eo major le-
ctionum variantium copia occurrit; quo frequentius inter tot
gentes nationesque diversas, & per tot secula descripta sunt Evan-
gelistarum & Apostolorum monumenta. Pleraque tamen vel
a Patribus priscae Ecclesiae sunt introductae, vel heterodoxorum
perfidiam spirant, vel librariorum culpa sunt introductae. Patres
certe sive memoriae felici nimium tribuentes, sive sensum magis,
quam verba textus originalis attendentes, non raro loca aliis,
quam quae in fontibus legebantur, verbis allegarunt. Cumque
compendii causa modo quasdam voces in sacris dictis omitterent;
modo illustrationis gratia nonnullas adderent; modo quasdam
synonymicas textui infererent; modo Casus, Tempora, Numeros,
Mo-

Modos & Personas permutarent: dici vix potest, quantum negotii in eruenda lectione vera sequiori aetati fecerint. Haereticorum perfidia nunquam dubitavit, hostiles manus admoveere divinis literis, & in illis corrumpendis refingendisque perversum testari studium. Testem producimus Hieronymum, quod Manichaei tale facinus sint ausi. Accusat Epiphanius Marcionistarum fraudem. Eandem repetit de Arianis Ambrosius. Nec nisi nigro calculo notaverit librariorum sive incuriam, sive temeritatem, quidam ab illis natum intelligit. Cum enim ex Codicibus manuscriptis, more istorum temporum vel paucis, vel omnino nullis distinctionum notis exaratis, sua describerent exemplaria; modo praeteriverunt voces ad sacrum textum pertinentes, modo alienas inseruerunt, modo per abbreviaturam decurtatas non recte legerunt, modo alia ratione peccarunt. Irenaeus hanc ob causam gravissime invehitur in Scribas, eorumque fidem exposcit admonitione seria, dicens: Adjuro te, qui transcribis librum istum per Dominum Jesum Christum, & per gloriosum ejus adventum, quo judicaturus est vivos & mortuos, ut conferas, postquam transcripseris, & emendes illud ad exemplar, unde scripseris diligenter: hanc quoque obtestationem similiter transferas, ut invenisti in exemplari. Adeo abusi sunt his variantibus Scripturae S. lectionibus cum Ludovico Capello multisque aliis plerique Pontificii & Sociniani, atque in dies singulos abutuntur, ut prodigiosas condant doctrinas, Tabulas V. & N. T. originarias impie aggrediantur, convellant, labefactent, easque omnino corruptas esse perhibeant. Argum igitur esse oportet, qui boni Critici partes adimplere, verumque artis hujus usum a turpissimo abusu separare satagit, ne vel in Scyllam graviorum errorum incidat, vel omnino a detestandae impietatis Charybdi abripiatur. Quo laboriosius autem videtur, aequa iudicii lance singula expendere, quae in examinando textu originali Criticae S. leges requirunt; eo difficilius est, in emendationis cura periculosos evitare scopulos, cursum inoffenso pede peragere. Oportet enim Criticum instructum esse non solum omnibus mediis Hermenevticis; sed & in applicatione istorum summam adhibere cautelam, ne vel partium studiis in transver-

sum

sum agatur, vel omnino a veritatis divinae tramite aberret. Nullo quidem tempore defuerunt, qui hoc in se derivarunt munus, & in literis divinis conservandis muniendisq; contra hostium impetum omnem adhibuerunt operam. Illustris est apud Judaeos Synodus Hierosolymae praeside Esdra instituta, & per tot secula modo a Sapientibus Judaeorum, modo a Masoretis Tiberiensibus, modo ab istorum successoribus continuata. In novo Foedere Masorae vices suppleunt variae Versiones a diversis factae nationibus. Suppleunt Harmoniae Biblicae, notae Philologicae, Criticae, Interpretationes Scripturae divinae, Commentarii, & sexcenta alia. Tantum tamen abest, ut media haec dubia removeant omnia, ut potius Critico gravissimae difficultates superandae restent. Scilicet, si usum genuinum a turpissimo hujus artis abusu distinguere, fordidisque relictis, solidam veritatem venerari cupit; piis precibus praemunitus ad laborem tantum tamq; arduum accedat, necesse est. Verba divinitus inspirata non populari trutina examinanda, sed omni mentis cura ponderanda sunt. Praeterea emphases vocum cum in prima origine & significationis proprietate, tum ex usu amplissimo beneficio Concordantiarum investigare tenetur, simulq; scrutari ex modis loquendi, variisq; linguarum Originalium idiotismis sensum verum. Antecedentia quoq; cum Consequentibus serio conferenda. In primis vero videndum, ut interpretatio Analogiae fidei & Scripturae sit conformis. Illa enim omnes fidei articulos ad propriam & nativam sedem revocabit, faciliusque explanabit loca, quae primo intuitu videntur esse contraria. Haec typum cum antitypo, parabolam cum ejus explicatione, prophetiam cum ejus complemento, alia cum aliis conferens, pulcherrimam Scripturae divinae harmoniam ostendet. Delineavimus breviter, quae in annua B. WINCKLERI memoria a nobis expectanda sint. Ut igitur DNN PATRONI reique literariae AESTIMATORES magna frequentia adeste, nobisq; de Criticae S. Usu & Abusu dicentibus benevolas praebere aures velint; qua possumus observantia, contendimus, ad omnia humanitatis officia paratissimi,

PP. Dom. I. Trim.

Ung. VI 58. (1)

ULB Halle

3

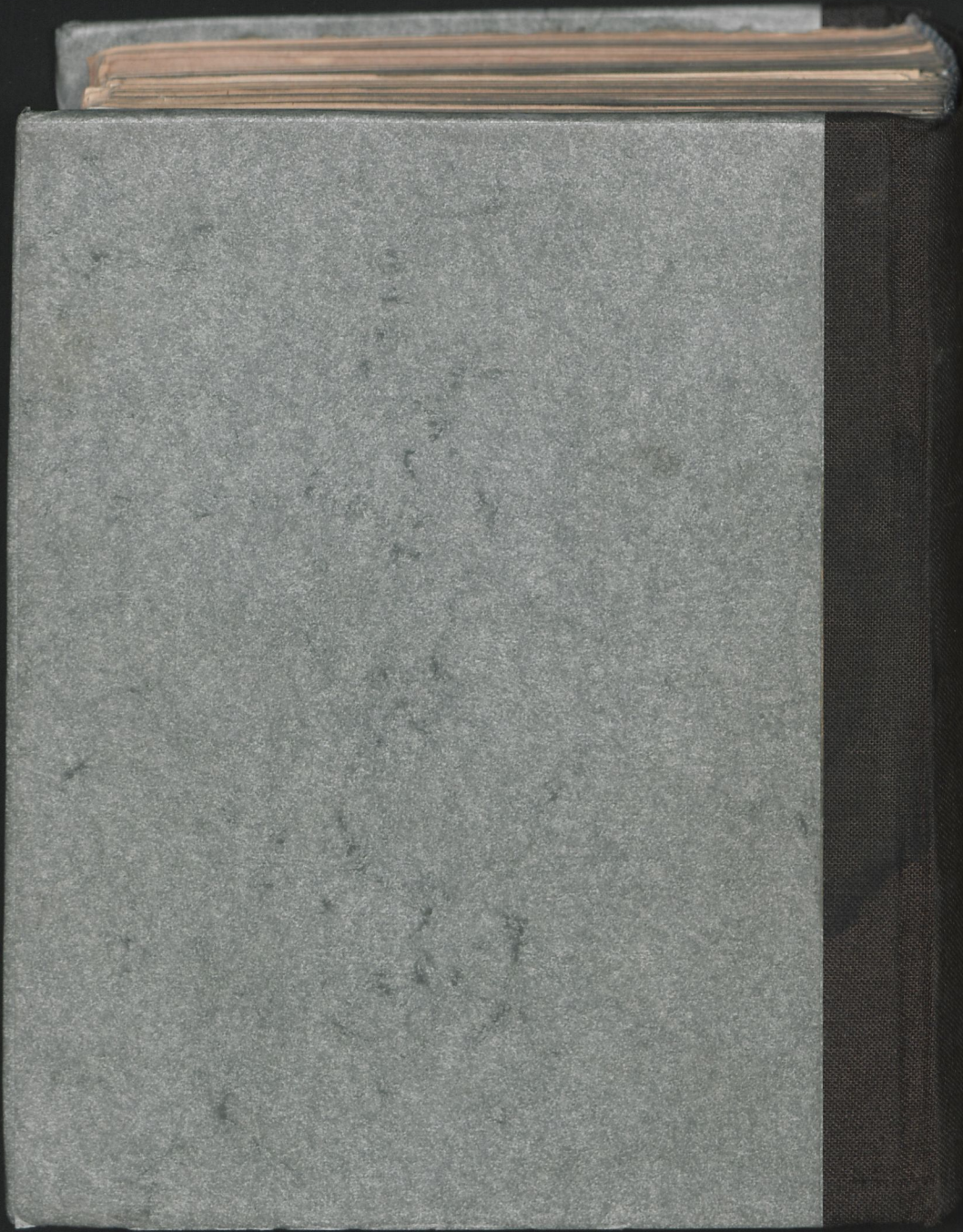
002 686 287

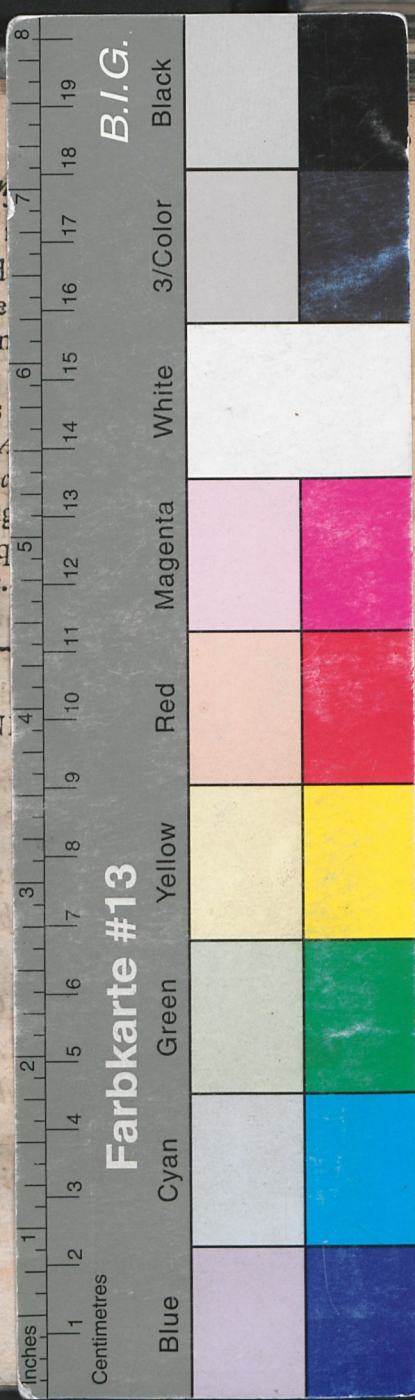

56,

VD17
Sep. 2000 Pcl.

B.I.G.

Farbkarte #13

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

Q. D. B. V.

Annuaam memoriam
**DN. MELCHIORIS CAS-
PARI WINCKLERI,**

Haereditarii quondam in *Ober-Ullersdorff & Sommerau*
recolendam

ORATIONE

de

CRITICÆ SACRÆ

USU ET ABUSU,

in primò

GYMNASII

Auditorio,

d. 2. Junii A. O. R. MDCCXII.

quae habebitur,

commendat

**DNN. PATRONIS FAUTORI-
BUS ET AMICIS**

M. Adam Erdmann MIRUS,

Gymn. ConR.

ZITTA VIAE, Litteris Hartmannianis.

